Ч. 215 (13.163). Львів, середа 28. вересня 1932. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Що буде з воєнними довгами?

Воєнні довги, які Европа затягнула в Америці, точніше у Злучених Державах, це, поза репараціями, важка змора для світового господарства. Репарації сяк-так поладнано в Льозанні, а справа розвязки воєнних довгів чекає ще своєї черги.

В останніх часах випрацювали економісти декілька розвязок питання воєнних довгів, а найбільше відома така, що европейські держави-довжники малиб одноразово сплатити 1 міліярд долярів і тим задоволити вірителя-Америку. Виринає питання, скільки втратилаб на цьому Америка, чи які користи з цього вонаб мала.

Загально пишуть, що ціла сума цих довгів замикається квотою 11 міліярдів долярів. Та в дійсности так воно не є, бо така квота наросте, враз з відсотками, колиб держави-довжиники платили точно аж до року 1962 і рати і відсотки довгів. Сьогодні ціла сума довгів і залеглих відсотків виносить всього 6 міліярдів долярів. Тому теж при негайній сплаті 1 міліярда долярів Америка втратилаб 5 міліярдів долярів, при чому треба додати, що від 1923 р., тобто від часу унормування довгів, Европа сплатила вже 1 міліярд долярів. Прихильники ліквідації воєнних довгів підносять, як додатну сторону те, що Америка дістає 1 міліярд долярів зараз, не чекає на гірші, які і в Америці могли би придатися, і вкінці не ризикує нічого. Бо колиб хотіла чекати до 1962 р., то невиключені всякі господарські і політичні катаклізми в поодиноких державах-довжниках, які можуть зменшити, або і зовсім знищити шанси повернення цих грошей. До того господарське положення світу і можність сплати довгів погіршилися так, що тепер вже половина довжників своїх рат і відсотків не платить, а користується частинною мораторією, яку віритель добровільно поодиноким державам уділює. Треба теж зважити, що Франція до 1931 р. мала довг безпроцентовий, отже щойно тепер відчуе тягар довгів і їх сплати. Тому на точне сплачення довгів у приписаному речинці є малі вигляди.

Зновуж віритель-Америка обмежилася досі тільки на обнижку відсотків, які мають платити довжники, а саме Англія 3 і пів проц., Франція 2 і пів проц., Італія пів проц. в пересічі, бо ріжні довги дані на ріжні відсотки.

Гроші, яких треба було на негайну сплату 1 міліярда долярів хотілиб европейські економісти зібрати через розписання окремої позички в Европі. І тут власне мають американські економісти поважні застереження, кажучи, що на таку непродуктивну позичку ледви чи можна буде зібрати таку велику квоту в збіднілій Европі.

Але що і в Америці думають, що Европа вповні довгів не сплатить, свідчить те, що їх повне стягнення вставили демократи у виборчу програму при виборах президента. Коли це мусить бути аж точка виборчої програми, то це знак, що є чимало голов, які не вірять у стягнення европейських довгів. Отже площа дискусії і дискутанти на тему частинної сплати довгів є по обох сторонах великого океану.

Тому-теж европейські економісти вірять, що не треба буде аж одностороннього зірвання платностей зі сторони Европи, щоби упорядкувати справу воєнних довгів, бо Америка дасть себе вкінці (коли і як — невідомо) переконати, про користи, які вийдуть для неї з негайної ліквідації цього лишку воєнної завірюхи.

(Хр.)

У чому сила Гітлера?

Упадок німецької буржуазії. — Соціяльна структура німецького народу. — Соціялістичні симпатії й національна розгубленість. — Пошуканки за синтезою соціялізму й національних почувань. — Боротьба за владу й потреба сильної влади.

Берлін, 22. вересня 1932.

Доба канцлера Папена рубом поставила найболючіші проблеми німецької сучасности, — проблеми соціяльної перебудови і переоцінки.

Зведена до невеличкого гуртка виразно капіталістична партія Гуґенберґа зненацька опинилася в ролі одинокої опори уряду й одинокої претендентки на можливий т. зв. „успіх" у майбутніх виборах. Зогляду на це увага політичного світу звертається до проблеми німецької буржуазії, її політичного змісту і ролі в державному житті.

Коли сягнути до часу перед війною, то побачимо, що німецька буржуазна верства — майже виключна спадкоємниця великодержавного розмаху Бісмарка — не станула на належній висоті. Світовий імперіялізм і територіялізм опановували тоді провідний стан Німеччини. Про **національну** свідомість в нинішньому розумінні не приходиться говорити. Поняття німецької великодержавности ототожнювали тоді не з необхідними для неї національними чи, скажім, етнографічними німецькими питомими рисами, а з просторовою могутністю династії і держави. Навіть німецький характер провідників „кайзеррайху" не був ознакою німецького походження чи німецької культури, а чисто політичним явищем.

На цьому підложу **національної** беззмістовности юнкерсько-аграрної Прусії і цілої Німеччини вже перед світовою війною настільки скріпився модний у той час ліберальізм, що маси опинилися або зовсім без проводу (пригадуємо вславлену сліпу дисциплінованість німецьких мас до 1914—18 р.), або піддалися впертій пропаґанді міжнародного соціялізму. Після заснування „Поступової Партії" в 1910 р. до 1914 р. соціял-демократія спромоглася вирости на найбільшу політичну партію. Вже з першим днем війни виявилася немічність німецької буржуазії, коли вона захлиналася від радости, що партія міжнародньої **солідарности**, німецька соціял-демократія дала свою згоду на воєнні кредити.

Роки війни ще більше виказали політичну безпорадність і брак всеопановуючих ідей провідної верстви. Поволі ціле керовництво — опинилося в руках ґенералів, які виросли і виховалися в тій-же атмосфері, що і решта „верхнього стану". Правда, в середині країни спромоглися вояки-політики привести все до одного знаменника: „Батьківщина кличе!" або вславлене „Наказ!" Зате назовні німецька політика до версайської катастрофи може бути клясичним зразком потрясаючого розсіяння.

Від імперіялізму супроти цілого світа до самовизначення народів далекий шлях. Німецькі спроби перейти його протягом одного-двох років дали лише низку нельоґічностей і навіть смішних потворів. Спроба творити Польщу без великої частини польських земель, або сполучення ідеї нашої самостійности з тенденціями московської реакції доби Скоропадського є вистарчаючими ілюстраціями німецької політичної мудрости тодішніх часів.

Така провідна верства і **така** політика не могла виграти війни. Оскільки маси — чи то безпровідні, що слухали тільки наказів, чи то зорганізовані в лавах соціял-демократії — блискуче витримали страшний іспит у пекольному полумінї воєнних фронтів на всі сторони, остільки **державний** провід виявив свою нездарність. А з ним разом перекреслила себе і родовито-заможня верства. Вона кинула все на ласку долі і без ніякого бою уступила місце тому, хто перед чотирма роками голосував за необмеженим веденням боротьби назовні виключно тому, що боявся — не голосувати...

Вчорашні „Богом покликані" тихцем поховалися перед пророками „нового соціялістичного світу"... Сама німецька соціял-демократія не сподівалася, що їй так легко припаде ціла держава з її чудовим апаратом, її скарбами й її бідою. Марксизм не був навіть певний своєї легкої перемоги й обережно намацував шляхи до ваймарської республики, безоглядно кровю здавлюючи ліві ухили „спартакістів" (у цьому найбільша заслуга Шайдемана, Носке й ін. тодішніх лідерів соц.-демократії).

А перелякані, недавно ще горді і зарозумілі керманичі держави Гогенцолернів не думали навіть над тим, що станеться з народом і країною. Частина кинулася до бюрократичного апарату Республики, щоби там десь примоститися навіть ціною пофарбування себе на червоно. Більшість розпорошилася по своїх підприємствах і маєтках, що їх ніколи не торкнулася революція 9. листопада 1918 р.

Маси опинилися на роздоріжжу. З одного боку вони мали боягузів, з другого нових володарів, які не зупинялися в своїй доктринерській короткозорости перед плюгавленням тих святощів, за які озброєні маси мужви вмирали на боєвищах. Під свіжим враженням великих переживань і великих змагань ті маси кинулися самі шукати виходу, творити нові цінности, голосити нові ідеї.

Не перечислити всіх **спроб**, які бачимо в Німеччині після світової війни аж до останнього часу. Спроб найти новий національно-політичний зміст та створити нові ідеї національно-державної відбудови. Накреслимо тільки головні моменти, що є домінуючими в процесі отих шукань останнього німецького десятиліття. А для цього пригадаймо собі кілька цифр.

Перш усього: на 63 міл. населення 34 міл. працюючих, а **з того числа менше 10 проц. тих, що заробляють вище 150 марок місячно.** Далі: з працюючих — аж 45 проц. робітництва. **Отже 15 міл. німців є робітниками.**

Вже цих коротких даних досить, щоби ствердити, що німецьке суспільство по своїй істоті є не тільки антикапіталістичне, але навіть, назвім, пролетарське. Для нашого загалу, що звик бачити німців у зовнішньо-доброму стані (одяг, помешкання, школи, преса і т. д.) неймовірним є факт, що сьогодні не більше 3-ох міл. німців має понад 35 долярів місячного доходу! Хоч це міродайні, статистичні цифри, ми всеж-таки не виходимо з дива, як це при таких низьких прибутках може німецький загал „так добре жити"... А відповідь на це одна: **німецька орґанізація!**

Антикапіталістичний характер німецької суспільної структури є саме причиною і джерелом відомої на цілий світ німецької організації соціяльного забезпечення. Щож торкається ідеольоґічного змісту, то **найголовнішою прикметою німецького народу є його соціялістичні настрої.**

Знаємо, що коли таке твердження може зродити сумнів: та невже німці після 14 років соціялістичних експериментів не відсахнулися від соціялізму? — Ні, не тільки не відсахнулися, а ще більше до нього наблизилися. В цьому нас переконують також числа. У 1919 р. капіталістичні групи мали за собою 34,8 проц. виборців, а 31. липня цього року тільки 9,5 проц. (словами: девять і пів відсотків). Отже так далеко пішов соціялістичний „ухил" німців.

Ясна річ, що 74,5 соціялістичних відсотків (середина — майже виключно католицький центр з його сильними **робітничими** (!) спілками — має за собою 16 відс. виборців) охоплюють також і націонал-соціялізм (37,9 відс.). Всеж той, хто не будучи соціялістом заспокоює себе, наче націонал-соціялісти не є „повновартісними" соціялістами, повинен знати ще такі дані: **марксисти мали в 1919 р. 37.9 відс., а сьогодні 36.6 відс.** Отже про страти марксистів, серед яких 21.9 відс. соціял-демократів, а 14,7 відс. комуністів, не може бути мови. Але великою помилкою є також зачисляти націонал-соціялістів до націоналістичного чи ще гірше до капіталістичного табору.

Ми вже кілька разів призадумувалися над генезою і змістом націонал-соціялізму та вказували на його протиреакційний характер. Сього-

дні можемо ще покликатися на останні події довкола боротьби Гітлера проти Папена. Саме в імя соціялістичних ідей відмовився Гітлер від запропонованих йому та його товаришам почесних місць коло т. зв. „державного корита"... Ця відмова є чимось небувалим в історії Німеччини. Зокрема німецька буржуазія не може похвалитися подібним фактом. Ради міністерських посад однодумці Гугенберга йшли на всі можливі коаліції, а навіть поверталися спиною до своїх спілвдумців.

У тому саме і криється успіх націонал-соціялістів, що вони першими усвідомили собі так соціяльні як і національні тенденції німецького народу. Вони згармонізували соціялістичні настрої 90-ти відсотків населення (тих, що заробляють місячно менше 150 марок) з модерною національною свідомістю німців. Цим вони здобули навіть перевагу над цілим табором марксистів і звели до незначної групи буржуазну верству.

Національна несвідомість і безідейність юнкерської шляхти імперських часів — з її зазіханнями на **чужонаціональні** землі була негативним явищем. Ми памятаємо, наприклад, добре ролю зросійщених німців (Фредеріксі, Ренненкампфи і і.), які були більшими москалями ніж самі москалі. Оскільки німці голосять нині гасла потреби національної самосвідомости, то це з українського становища гасла правильні: бо льогічним висновом національної самосвідомости є визнання і пошанування такої самосвідомости серед інших народів.

Незалежно від того, як довго перетягнеться доба Папена і як зміниться облича парляменту після нових виборів (6. листопада) можемо напевне твердити, що надії німецьких буржуазних кол на поворот „старих добрих часів" є марні.

Світова війна і повоєнний час збудили до життя нові сили. Без них не зможе Німеччина вийти з політично-господарської скрути. Вже використано всі гасла і всі пропаґанді резерви. Тепер німці починають реалізувати свої програми і гасла. Великі реформи, перед якими стоїть Німеччина (зміна адміністративного устрою цілої держави, перебудова господарства на засадах самовистарчальности і пляновости, удержавлення фінансових інституцій і т. д.) вимагають мітної і свідомої своєї мети влади. Чи її німці мають або будуть мати — це покажуть найближчі тижні.

П. К.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

„Книжка на захід".

З приводу свята 1-их роковин смерти М. Галущинського у „Просвіті".

В суботу, 24 вересня ц. р., в год. 19. у салі засідань святкували службовики Т-ва „Просвіта" у Львові, разом із запрошеними членами Головного Виділу, перші роковини смерти Великого Освітника, пок. Михайла Галущинського. Зі стіни, покритої килимом, з-понад великої китиці живих квітів гляділи з портрету розумні очі Покійного, витала присутніх добряча усмішка.

Святочне засідання секції службовиків отворив п. І. Павлик, пригадуючи кількома рисами дужу постать Покійного, велич його духа, несповжиті сили й великанську енергію, з якою вводив у життя пляни, майже поголовно вироблені ним самим; його запал та віру в добро й доцільність праці і змагань, якими вмів натхнути своїх співробітників, у першу чергу самих службовиків. Підкреслив його світляну постать як голови-товарища, безмір тепла й зичливої вибачливости, з якими ставився на кожному кроці до своїх найближчих співробітників-службовиків „Просвіти". Сам працював без упину і цим захоплював кожного та вмів від своїх співробітників самим прикладом добути часом, здавалося, непосильні жертви і труду. Відійшов — кінчив бесідник — але залишив свої ідеї і пляни, що є й залишаться власністю освітників, бо випливають із завдань „Просвіти" та є доконечними вимогами часу й обставин.

Ширший реферат про життя й діяльність пок. М. Галущинського виголосив дир. С. Маґаляс (був друкований майже у цілости в „Ділі" ч. 214 з 26. вересня ц. р.).

Темою другого реферату п. М. Брилинського була справа помочі західним окраїнам. Завданням освітників, які хотять пошанувати память Учителя, повинна бути реалізація плянів та ідей Покійного, безупинна творча праця на полі позашкільної освіти, поміч і порада всюди, де цього вимагають обставини. Зі спеціяльним сентиментом і любовю ставився Покійний до західних окраїн, головно Лемківщини. Бесідник дав короткий інформативний нарис про західні землі, підтверджуючи це статистичними датами, та переказав історію змагань і праці „Просвіти" на цих теренах до і по війні. На цей великанський терен від Нового Торгу на заході аж по Самбірщину на сході та Динів на півночі є тільки один освітник при філії „Просвіти" в Сяноці. Праця на місцях з ріжних причин дуже мала; місцями її зовсім нема. Львівська „Просвіта" багато зробити й дати також не може. Інші товариства й установи не можуть, а то й не розуміють виконати завдання читальні. Комісія для Лемківщини при „Просвіті" має бути реактивована. Заки до того прийде і заки праця увійде в своє русло, службовики Централі кидають клич: **„Книжка на захід!"** і на початок фундують одну мандрівну бібліотеку ім. М. Галущинського. Навіть якби праця на Лемківщині була згодом ведена ширше, книжка і то дарова книжка, буде там ще довго потрібна. Дати цю книжку повинно ціле наше громадянство, старатися про неї повинні в першу чергу службовики на провінції та всі освітники, яким дорога праця „Просвіти" й доля Лемківщини.

Усякі жертви в книжках і грошах просимо слати на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові. Філії „Просвіти" повинні стати через свої канцелярії центрами для повітів і всі зібрані жертви слати до Централі, яка в дальшу чергу буде спрямовувати книжки куди слід. Точний плян праці викінчує секція службовиків при Т-ві „Просвіта" у Львові і про поступи цієї секції буде громадянство поінформоване.

Одногодинне свято закінчив голова секції п. І. Павлик.

М. Б.

Засуд посла Кохана.

Дня 17. вересня відбулася у Володимирі Волинськім розправа проти посла Кохана, обвинуваченого за обиду урядника староства Радзехівського на передвиборчому вічу у Устилузі 27. квітня 1930 року. Суд поминув усі жертвовані обороною докази, оперся виключно на зізнанях самого обидженого і засудив посла Кохана на *3 тижні арешту*. Обвинувачений зголосив апеляцію.

Розвязання „Сельробу".

В ночі з неділі на понеділок поліційні органи приступили — як повідомляє львівська польська преса — до ліквідації політичної організації „Сельроб-єднїсть". Поліція перевела ревізію в льокалі „Сельробу" при Городецькій вулиці, в редакції часопису „Сила" і в домівці журналу „Вікна". Між діячами „Сельробу" перевели поліційні органи також деякі арештування. Хто арештований досі нам невідомо.

В понеділок ранком появилися на мурах Львова великі афіші з розпорядком воєводи в польській та українській мові про розвязання партії „Українська Селянсько-Робітнича Єдність" (у скороченні „Сельроб-Єдність"), що вела свою діяльність від 1926 р. і за весь той час „ширила переворотницькі гасла". Воєвідський розпорядок подає, що цією організацією „кермувала й утримувала комуністична партія" та покликується на доказ „злочинної діяльности цієї партії" на цілу низку судових присудів між іншим на судовий присуд з 17. V. 1930 р. в окружному суді у Люблині. Наприкінці розпорядок перестерігає, що „кожний, хто не вважаючи на заборону, буде належати до партії „Сельроб-Єдність" і з нею співпрацювати, буде з цілою суворістю права покликаний до карно-судової відповідальности".

Розпорядок обовязує від дня оголошення, тобто від 26. вересня ц. р.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. ВЕРЕСНЯ 1932.

Д-Р МИКОЛА АНДРУСЯК

Дещо про Мазепу та його сучасників.

Викликаний статейкою акад. М. Возняка мазепинський ювилей спонукав також Історично-Фільософічну Секцію Н. Т. Ш. відсвяткувати память цього гетьмана. Підоймаючись зладити реферат на цю святочну академію, рішив я розглянути цю сторінку мазепинських часів, про яку досі в нашій і чужій літературі були ріжні суперечні погляди. Чи Мазепа від самого початку свого гетьманування задумував зірвати з Москвою, а якщо ні, то коли і з яких причин зродилися думки цього його зриву, та вкінці як задумував він, зриваючи з Москвою, уладити будуччину України? На ці питання старався я найти відповідь у джерельних матеріялах.

Початки Мазепиної протимосковської змови та її причини висвітлив я в огляді „Політичне положення України за гетьманування Мазепи". Одначе докладної відповіди на питання, як задумував Мазепа уладити майбутнє державне життя на Україні не можна дати на основі переглянено-го матеріялу; тільки з „Покірного меморіялу" чільних мазепинців Івана Ломиковського, Костя Гордієнка, Дмитра Горленка, Пилипа Орлика та Федора Мировича до шведського короля після смерти Мазепи слідує, що це залишилося тайною гетьмана і з тією тайною він помер. Висловлюючи цю думку на основі слів найближчих співробітників нашого гетьмана, я не лякаюся анатеми Ілька Борщака, який пише, що „про „загадковість" задуми Мазепи можуть сьогодні говорити хіба неуки, або люди злої волі". Злої волі не можна приписати авторам „Покірного меморіялу", а справу того неуцтва можна би вирішити щойно після докладного розгляду всіх джерел до Мазепи.

В полеміці з акад. Возняком висловлює д. Борщак думку, що жадного договору Мазепи з польським королем Лещинським не було („Діло", 1932, ч. 90). На його думку „Мазепа ставився з малою увагою до Станислава" (ч. 91.). Одначе духовник Карла XII. Нордберг оповідає щось інше; саме через Станислава пробував Мазепа навязати звязки з Карлом XII., що ще в 1707 р. не прихилявся до прохання гетьмана. Щойно з початком 1708 р. доходить до тайного договору між Карлом, Станиславом і Мазепою. Договір між Карлом і Мазепою мав виключно характер мілітарного шведсько-козацького союзу проти Московщини, а про політичну будуччину України в ньому зовсім не згадувалося. Зновуж у договорі між Мазепою і Станиславом подано, що Україна мала бути прилучена до Польщі. Зміст цього договору переповів сучасний шведський мемуарист, а потверджують це універсали короля Станислава, лист Пилипа Орлика із Солуня дня 5. серпня 1727 р. до генерального асистента єзуїтів у Римі та зізнання Данила Апостола. Останній подає, що Україна мала бути прилучена до Річипосполитої як Велике Князівство із збереженням усіх козацьких вольностей і привілеїв.

Новий шведсько-український договір заключено у Великих Будищах дня 9. квітня 1709 р., коли то до шведського короля й Мазепи приєдналися запорожці. Текст цього договору подає загально Нордберґ, а деякі його точки переповідає Орлик у „Виводі прав України". Одначе в цьому договорі не порушено справи відношення України до Польщі та не означено докладно її границь і будуччини. Шведський король зобовязався тільки допомогти Україні визволитися з-під московського ярма. Одночасно наслідком того козаки-мазепинці сподівалися відновити козацьку державу Богдана Хмельницького. В такому дусі велися без сумніву балачки серед них, коли навіть натякав про це й цар Петро І., переглядаючи свої війська під Полтавою дня 7. липня 1709 р. Одначе сам гетьман нічого більше не виявив найближчій старшині про будуччину України крім того, що перед самим переходом на шведський бік велів Орликові прочитати універсал Станислава, з якого старшина була вдоволена.

Нічого дивного, бо московські кривди і знущання далися добре тоді у знаки всім, як гетьманові і старшині, так і козацтву. Тому намір Мазепи приєднати Україну як велике князівство до Польщі зі збереженням усіх козацьких прав і вольностей та зєднання Правобережжя із Лівобережжям не слід уважати чимсь ганебним, від чого треба відрікуватися, перекручуючи історію. Історичні події слід оцінювати на тлі відносин на Україні того часу, а не попередніх чи пізніших українсько-польських взаємин. Політичне положення України в тому часі було таке складне, що Мазепа не міг інакше поступити.

(Продовження буде.)

З діяльности українських послів у Букарешті.

Українські парляментарні заступники в Румунії рішили внести в камері й сенаті такі інтерпеляції: у справі навчання української мови в народніх школах, у справі злочинної господарки релігійним фондом та невиплати платень і пенсій урядовцям, священикам, пенсіоністам, вдовам і сиротам по священиках і урядовцях, інтерпеляцію в справі невиплати індемнізацій урядовцям, що працюють при відбудові ґрунтових книг і увільнення від плати за відбудову ґрунтових книг селян, знищених війною, інтерпеляцію в справі протягання судових процесів, у справі стягання аренди за аґрарне поле за кілька літ нараз і в кількох інших справах.

Ревізії й арештування в Яворівщині.

Дня 22. ц. м. перевела держ. поліція на порученя суду 7-годинну ревізію (переводило ревізію двох цивільних і двох мундурованих функціонарів поліції) в Яворові у льокалі міської читальні „Просвіти" (перерівдували бібліотеку читальні, шафу Т-ва українських ремісників „Гаразд", акти Братства св. Юра, радіо, буфетову шафу і макулятуру) та у філії „Просвіти" в Яворові. Забрали безвартісні записки про засідання, фотографії Яворова і т. п.

Тоїж днини відбулися ревізії у читальні „Просвіти" в Черниляві, у війта Черниляви Мик. Вахуловича, читальні „Просвіти" в Нагачеві, у голови читальні „Просвіти" в Нагачеві В. Стецюха, у читальні „Просвіти в Липині ад Дрогомишль і в голови цієї читальні П. Василихи.

Заарештовано *Мик. Вахуловича і Федора Перуна з Черниляви, Вас. Стецюха з Нагачева, П. Василиху й І. Манька з Липини*. Все те сталося у звязку зі справою *Семена Харамбури*, урядовця філії „Просвіти" в Яворові, якого приарештували в селі Дрогомишлі в його люстраційній поїздці по повіті і потім дня 22. ц. м. *запроторили до судових арештів у Яворові* (закидають йому злочин з § 97 і 158). У згаданих місцях та в осіб, де відбулися ревізії, „мали — як пишеться у письмі зі суду, що уосновувало ревізії — находитися предмети, що підлягають конфіскаті і доказують злочин п. С. Харамбури". Суд прийшов до такого переконання на основі письма команди поліції з Яворова з 21. вересня ц. р.

Справа ведеться, а тимчасом люди сидять!

На Закарпатській Україні полилася кров

(Чехословацький урядовий комунікат.)

На приказ окружного податкового уряду з Ґачева мала відбутися екзекуція в селі Нижній Апші. Для виконання екзекуції відіслали до села екзекутора з девятьома жандармами та чотирма фінансовими сторожами. Перевести екзекуцію не дала юрба селян, около 600 душ. Жандарми відступили до жандармської станиці. Юрба заняла грізну поставу та погрожувала, що підпалить жандармську станицю, коли їй не видадуть екзекутора. Коли:ж командантові жандармської станиці вдалося трохи юрбу вспокоїти, люди пішли до будинку нотаря, де насилу вимогли на ньому підписати посвідку, що громаду увільняють від плачення податку й оплат. Цю посвідку їм таки видали. Опісля юрба знову прийшла перед жандармську станицю, одначе вже з дрючками, палицями та сокирами та зажадала, щоби їм видали екзекутора, який там сховався був. Жандармерія вжила крісових прикладів і відперла юрбу на яких 60 кроків від станиці. Та біля чеської школи посипалося каміння. Командант жандармської станиці очистив і околицю школи. При очищуванні того місця юрба, що була ближче потока, що пливе серединою села, засипала жандармів градом каміння. При цьому були ранені два жандарми та три фінансові сторожі. Їх рани легкі. Коли і візвання в румунській мові, щоби розійшлися, не послухали а жандармів знову засипали камінням, приказав командант станиці дати сальву. Колиж і це не помогло, приказав дати другу сальву. Загалом вистрілили 25 куль.

Куля, що відбилася від каменя поцілила в голову 70-літнього селянина Михайла Михала. Крім нього були три ранені (один тяжко, два лекше). Є ще мабуть ранених 12—13 людей, всі легко, по більшости в ногу. З них ніхто не зголосився. Тепер у Нижній Апші спокій.

Поблагословлення престола і дзвона в Успенській церкві.

Львів. 26. вересня 1932.

В неділю 25. ц. м. в полудне відбулося в церкві Успення Пресв. Богородиці у Львові рідке торжество: поблагословлення престола у каплиці Трьох Святителів і невеликого дзвона, призначеного для церковці в селі Шустка на Підляші. Після відправлення тихої Служби Божої в окруженні численного духовенства виголосив Преосв. кн. д-р Бучко з приводу тої події прегарну проповідь до вірних, які заповнили вщерть церкву, а потім довершив чину посвячення нового престола і дзвона, справленого з дрібних сотикових датків. Підчас Служби Божої співав мішаний хор Успенської церкви під проводом проф. Орленка-Прокоповича. По закінченні свята парох греко-кат. церкви в Шустці зложив на руки Преосв. д-ра Бучка горячу подяку галицькому громадянству за той гарний дар для його церкви.

Французько-німецький політичний двобій.

АТАКА ЕРІОТА.

Французький премієр Еріо виголосив у Ґрама промову, в якій зясував становище фр. уряду супроти збройної політики Німеччини. Нове озброєння Німеччини було би початком повороту до давніх вибриків. Німецький декрет з 13. ц. м. зреалізує мілітаризацію німецької молоді, тимчасом виховання французької молоді має зовсім іншу ціль. Все, що пишеться в ділянці німецької військової техніки, свідчить, що Німеччина намагається створити велику армію, яка має завдати вирішний удар свому противникові. Тимчасом на основі 5-го арт. версайського договору першим кроком до загального розброєння є розброєння Німеччини. Анґлійський меморіял з 15. ц. м. ствердив виразно, що 5-ий арт. цього трактату обовязує досі. Франція дуже бажає загального розброєння, але хоче розброюватися в спокою. Франція нікого не провокує а пристрастям, зверненим проти неї, протиставить свій розум і своє прихильне відношення до інших держав. Франція увільнила Німеччину перед визначеним речинцем від зобовязань в окупованих територіях. Цього діла не оцінено якслід. Безпосередньо після приняття пляну Йонґа, який виконувати Німеччина свято обіцювала, зроблено в цій ділянці найтяжчі жертви, знову якслід неоцінені. Хоч сама терпить від кризи, хоч сама бореться з труднощами, Франція отвирає свої границі для німецького імпорту. Франція має чисту совість. Після останньої катастрофи, яку перейшов світ, Франція хоче виховувати свої діти, які ще їй залишилися, в примуванні до мира і праці, в глибокому почуванні чести.

НІМЕЦЬКА ВІДПОВІДЬ.

БЕРЛІН. 26. IX. ПАТ. Вчорашня промова Еріота відбилася голосним відгомоном в цілій Німеччині. Перше зареаґувало Бюро Конті, оголошуючи комунікат, який повторила ціла преса. Комунікат держаний в дуже гострому полемічному тоні, опровидує всі закиди Еріота. Неправда, що в Нім. вповють у діти „штуку вбивати", як каже Еріо. Не в Німеччині не видати морального розброювання, але у Франції. Форму німецької армії накинув версайський трактат. В дошьому виводі бюро Конті збиває твердження Еріота про поступ розброєння Франції, яка обнизила число піхотних дивізій із 52 на 25 і дивізій кавалерії із 10 на 5. Обговорюючи порушену Еріотом справу покликання до життя міжнародньої армії, комунікат кінчить свої виводи: Не зрозуміле тільки, чому французький премієр не користується простими і ясними методами, які все пропонує Німеччина, методами, які нічого іншого не мають на меті, як лише рівні права і рівну безпеку для всіх. Замість того, каже дальше комунікат, французький премієр послуговується ораторською штукою та софістикою, яка має на меті тільки утревалити стан, створений версайським миром.

Бомба на балевій салі.

БОМБАЙ. 25. IX. ПАТ. В місцевости Бараті одна англійська інституція влаштувала баль. Підчас забави на салю дістався один бенґальський терорист і кинув бомбу, від якої згинула одна анґлійка, а 8 потерпіло тяжкі рани.

Доля кремянецької „Просвіти".

Від 20. липня ц. р. поліція опечатала в Кремянці і в повіті домівки 110 читалень „Просвіти", припинивши їх діяльність. Проти розпорядків адміністраційної влади Рада „Просвіти" зложила 6. серпня ц. р. відклик до волинського воєводи. В дні 20. серпня ц. р. воєвода повідомив раду „Просвіти", що того відклику не приймає до відома і затверджує постанову кремянецького старости „зе вздлєнду на безпєченьство публічне". Постанова воєводи є остаточна. Її можна лише заскаржити до адміністраційного трибуналу.

Під осуд громадянства.

(Лист до Редакції.)

Підчас мого літнього побуту в Криниці з родиною дістав у від укр. студентства в Комарні письмо з проханням, щоб я позволив на перехід через моє приватне помешкання до дальших порожніх кімнат, що належать до Товариства Задаткового в Комарні, на влаштування дня 7. VIII ц. р. буфету підчас вечерниць з танцями. Коли я на це не позволив, деякі студенти університету як: Ананій Перун, Василь Добровольський і Михайло Ґелемей, прибравши собі до помочи невідповідального осібняка, старались вдертися до мого помешкання силою при помочі виваження залізних дверей із занавіс, а коли їм це не вдалося один із них отворив двері витрихом і в той спосіб комарнянське студентство ввійшло в посідання мого приватного помешкання на цю ніч, не зважаючи на те, що до кімнат Задаткового Т-ва був інший вхід. Не одержавши від згаданих панів досі сатисфакції, а не бажаючи віддавати цієї справи державному судові, піддаю цей вчинок згаданих панів під суд громадянства. Хай воно осудить, чи це етично вдиратися в такий спосіб до помешкання неприсутніх господарів, бо видко, що наша молодь не розбирається в тому, що є каригідне або що етичне або нeетичне. Сумніше при цьому є ще й те, що деякі старші особи навіть на становищах повищий вчинок апробували, а навіть похвалювали. Додати мушу, що з доходу цієї забави „Рідна Школа" не одержала ані сотика. З глибокою пошаною

Д-р Ол. Пеленський, адвокат.

Заворушення в Німеччині.

БЕРЛІН. 26. IX. ПАТ. До поважніших комуністичних демонстрацій прийшло вчора в Кельні. З вікон домів посипалося на поліцію каміння. Крім того з юрби впали стріли, на які поліція відповіла сальвою. Один із демонстрантів убитий, кількох лекше ранених. Ранені теж два поліцаї. Стрілянина повторилася опісля між комуністами і гітлерівцями, причому по обох сторонах багато осіб потерпіло рани.

Порозуміння в Індіях.

ПУНА. 25. IX. ПАТ. Між представниками гіндусів і паріясів прийшло до порозуміння, яке признає 148 мандатів у провінціональних зборах паріясам, що мали досі 71. В центральному законодатному представництві паріяси мають дістати 18 прц. усіх місць. Крім того паріяси мають запевнену участь в державній адміністрації. В телеграмах, висланих до Мекдональда, провідники гіндусів і паріясів зазначують, що всяке зволікання англійського уряду наразить на небезпеку життя Ґандія і матиме дуже відємний вплив на індійське населення.

Ґанді находиться в стані цілковитого знесилення і лікарі кажуть, що як не занехає негайно голодівки, пізніше годі буде вдержати його при житті. Ґанді заявив, що припинить голодівку тільки тоді, коли Мекдональд прийме в цілости проєкт умови з паріясами.

СІМЛЯ. 26. IX. ПАТ. Мекдональд заапробував умову між представниками вищих клас і паріясами в справі репрезентації паріясів у парляменті. Вістку про апробату умови приняли на засіданні національних зборів оплесками.

Ґанді перестав голодувати.

ПУНА. 26. IX. ПА. Ґанді приготовляється занехати голодівку. Лікар радить йому споживати в малих скількостях сік із помаранчі і козяче молоко, розпущене в горячій воді.

БОМБАЙ. 26. 9. ПАТ. Тому, що Мекдональд апробував умову, заключену в Пуні, Ґанді перестав голодувати.

Із Союзу Народів.

ЖЕНЕВА. 26. IX. ПАТ. Сьогодні перед пол. під проводом ірляндського премієра де Валери відбудеться відкриття 13-ої сесії Зборів Союзу Народів. На предсідника сесії передбачений грецький делегат Болітіс. Поль Бонкур заступатиме Еріота на інавгураційному засіданні. На цьому засіданні буде переведений вибір 5 комісій, а не 6, як передніми роками, бо не виберуть розброєнної комісії з огляду на конференцію, яка займається спеціяльно цією справою. Попол. буде засідання тайне опісля публичне.

ЖЕНЕВА. 26. 9. ПАТ. Отвираючи сьогодні передполуднем 13-ту сесію Зборів Ліґи Націй Де Валера вказав на дуже тяжке положення, в якому хвилево є світ і висловив сподівання, що недалека світова конференція спрямує людськість до кращої будуччини. Вкінці Де Валера щиро подякував ген. секретареві Ліґи Націй за труди біля закріплення мира та міжнародньої співпраці.

ЖЕНЕВА. 26. 9. ПАТ. У своїй промові Де Валера обговорив на вступі праці Л. Н. у мин. році, роззбройну та льозанську конференцію і японсько-китайський конфлікт. Висловив погляд, що рапорт Літонової комісії причиниться до оконечної полагоди спору згідно з принципами Ліґи Націй. Опісля Де Валера обговорив крізу, яку переживає тепер Ліґа Націй в опінії широких мас, які обвинувачують її в безчинності у хвилинах важних подій та в хиткости й недостачі оконечного рішення в хвилинах. важних для вдержання світового мира. Де Валера розправляється з тими критиками та твердить, що значна їх частина є для Ліґи Націй занадто не справедлива. Опісля підкреслює вагу пактів яких зобовязання годі легковажити.

По широкому світі.

— В Москві відбулася академія в честь письменника Максима Ґоркого в приявї центральної партійної влади.

— Більшовики вводять „безбожницький податок", який призначують на розвиток атеїстичної преси.

— Японія створить азійську Лігу Націй, коли постанова женевської Ліґи випаде для Японії некорисно.

— Чехословацький міністр закорд. справ Бенеш сказав, що ЧСР схильна булаб до територіяльних уступок для Мадярщини та хотіла би бути в союзі з нею, можливо при участи Австрії.

Вибори в Греції.

АТЕНИ. 26. IX. ПАТ. В цілій Греції парляментарні вибори відбулися спокійно. Ніякі поважніші інциденти не забурили виборчої акції. Тимчасовий вислід виборів буде оголошений в полудне.

РОЗВЯЗАЛИ „ОБУЗ ВЕЛЬКЕЙ ПОЛЬСКІ".

ТОРУНЬ, 26. 9. ПАТ. Поморський воєвода Кірквіліс видав сьогодні розпорядок, який розвязує в поморському воєвідстві орґанізацію „Обоз Велькей Польскі", бо її діяльність загрожувала публичному порядкові та безпеці. Слідство виявило, що члени тієї орґанізації нераз взивала до неслухняности супроти державної влади, допускалися пониження авторитету тієї влади, підюджували населення до насильств проти себе. Слідство устійнило, що орґанізація „О. В. П." у поморськім воєвідстві поважно загрожувала прилюдній безпеці.

НОВИНКИ

— **Проби хору Львівського „Бояна"** почнуться вже в пятницю 23. вересня ц. р. і відбуватимуться кожного вівтірка і пятниці в год. 7.30 вечором. Запрошуємо ВП. Членів до участи. Нових членів приймає в часі проб секретар Т-ва — **Виділ Т-ва „Львівський Боян".** 500 2—2

— **З побуту Й. Е. Митрополита Шептицького у Підлютім.** Від дня 13. липня ц. р. митроп. Шептицький перебуває у своїй палаті у Підлютім. Щоденно в 6.30 год. ранку являється уже в своїй домашній каплиці. Біля 5 годин денно присвячує на писання. Радів прогулькою дітей із Перегінська та приїздом гурту дітей з Бережниці й Новиці б. Калуша. Сам із більшою прогулькою їздив митрополит вузькоторовою залізницею в гори. На Успения П. Д. М. виголосив митрополит годинну проповідь у церкві з Підлютім, так само сказав проповідь в свято Різдва П. Д. М. у монастирській каплиці СС. Василіянок на Каменці к. Підлютого. Знаменита й дбайлива лікарська опіка проф. д-ра М. Панчишина, сірчані купелі, мінеральна вода й прегарна погода вплинули дуже корисно на стан здоровля митрополита, хоча про повне видужання важко ще казати. З митрополитом перебуває весь час о. крил. Ковальський. Поворот митрополита до Львова передбачений на кінець цього місяця або перші дні жовтня.

— **З побуту мін. Перацького у Львові.** В доповнення вчорашніх звісток про побут мін. внутр. справ Перацького подаємо, що міністр склав візитовий білет у митрополичій палаті при соборі св. Юра (митрополит ще не вернув з Підлютого) та відвідав о. еп. д-ра І. Бучка. О. еп. Бучко ревізитував міністра у воєвідстві. Такі самі куртуазійні відвідини зробив міністр у польських церковних достойників архиеп. Твардовського, архиеп. Теодоровича і еп. Лісовського.

— **Ревізії у Львові.** В понеділок, 25. ц. м. в 6 .год. вранці поліція перевела ревізію в друкарні „Діла" у Львові. Подібні ревізії були в кількох інших українських друкарнях. Поліція шукала за якимись комуністичними брошурами.

— **Вечір гумору п. Сороки.** В понеділок 3. Х. матиме змогу наше громадянство, стурбоване злиднями та крізою, хоч на один вечір забути про те все і щиро, безтурботно посміятися. В салі Лисенка в год. 8.15 веч. того дня влаштовує відомий наш і одинокий артист-гуморист Петро Сорока свій власний „Вечір сатири, гумору і сміху" на зразок подібних вечорів у інших країнах. У програму вечора, що осьтак відкриватиме наш скромний цьогорічний театральний сезон, входитиме зовсім новий репертуар, зложений з монольоґів, куплетів, пародій, фокстротів і пісень, оформлених самим артистом та гумористами О. Гольтіпакою й А. Курдидиком. Тому можна сподіватись, що львівські українці заповнять салю і проведуть весело вечір. Білети по кризовій ціні від 1 до 3 зол.

— **До відома радіоаматорам.** Пригадуємо, що Служба Божа, яка відправиться у вівторок, 27. ц. м. у свято Воздвиження Чесного Хреста в церкві Успенія Пр. Д. М. (волоській) у Львові, буде трансмітована львівською радієвою стацією від год. 9.45 до 11.55. Співатиме мішаний хор під управою проф. Прокоповича.

— **Осінні контракти у Львові.** В неділю, 25. ц. м. відкрито на площі Східних Торгів у Львові нову виставову імпрезу — осінні контракти. Ріжняться вони від Східних Торгів тим, що обіймають головно виставу хліборобських продуктів, отже збіжа, насіння, овочів, квітів і т. п. Є теж відділи гастрономічний, броварництва, мясних перетворів і т. п. Крім того є в програмі ріжні господарські зїзди, що будуть тревати увесь час контрактів, які будуть замкнені 6 жовтня ц. р.

— **Особисті ревізії у податників.** На основі нових податкових приписів зафантував податковий екзекутор у платничого кельнера в готелі „Жоржа" у Львові кількасот золотих, хоч платничий оправдувався, що це гроші не його, а підприємства. Нову систему екзекуції приноровлює податкова влада в усій Польщі. У Львові екзекутор забрав у Вол. Філіпа 514 зол., як він висів із поїзду, хоч Філіп боронився, що ті гроші, це власність трьох його знайомих із трьох околичних сіл. У Гайнівці здерли з якогось Галки одежу на рахунок податків, а в Михаловичах забрали госп. Парасові останнє ліжко, в Красноставі ревідували в держ. установах інтересентів, бо підозрівали їх що мають гроші. Селянам, що їдуть на торг до Варшави, стягають товарі з воза та відсилають до скарбового уряду, а селян питають, чи мають торговельний патент. Йосифові Кроплевському зі Шенфельду продали всі річи на ліцитації. Селянин із розпуки завів жінку та дітей до екзекуторового бюра, а сам він пропав і не знати, де обертається.

— **Горівка потаніла.** Оголошено урядово розпорядок м-ства скарбу про обнижку цін спірту і монопольних горівок. Обнижка обіймає 20 до 30 проц. Ціну 1 літри 100-проц. спірту обнижено із 13.30 зол. на 9 зол. Літра 45-проц. горівки коштуватиме 5.10 зол., вибор ової 6 зол., люксусової 7.50, літра 95-проц. спірту на домово-лічничі цілі 10.80 зол.

— **Редукція в судах.** У звязку з припиненням неусувальности суддів зредуковано в гор. суді в Ст. Самборі двох суддів українців, а саме Франца Бабяка і д-ра Ярослава Яцкевича. Тому, що перший з них має понад 10 років служби, а другий тільки коло 5 років, вони не дістануть емеритури, а тільки одноразову відправу. В гор. суді в Ст. Самборі на загальне число 7 суддів було чотирьох поляків і трьох українців, а після редукції лишиться тільки один українець.

— **Нагінка на „Рідну Школу" в Сернах.** Кружок „Рідної Школи" в Сернах ад Краковець, яворівського повіту, відновив цього літа свою діяльність, перевибрав Старшину, уладив живу діточу бібліотеку, відбув цікаву анкету та у-строїв удатний фестин. Це декому не подобається, а 14. ц. м. перевела держ. поліція з Бунова ревізію в Сернах. А саме: у Василя Наконечного, бібліотекаря „Рідної Школи", в якого переглянули бібліотеку „Р. Шк." і шукали за зброєю, в Ст. Негребінчика, бібліотекаря кружка „Сільського Господаря", в якого переглянули бібліотеку „С. Г." і шукали за зброєю, у голови кружка „Р. Шк." Мик. Наконечного, в якого перешукала ціле обійстя та допитували про анкету „Р. Шк." Вкінці кликали ще Олексу Кривка, в якого домі відбувалася анкета та грозили йому наслідками. Я.

— **Перемога батьків у Мужиловичах.** Як повідомляло „Діло", у с. Мужиловичах, пов. Яворів, батьки повели страйк шкільної дітвори з приводу того, що в чисто українськім селі стала вчителькою полька, яка „ні в зуб" не вміє української мови (навіть „Отченашу!"). Довший час думав інспектор переломити солідарність батьків, що висилають дітей до школи, аж оце таки приїхав до Мужилович і зайшов особисто до місцевого пароха о. Козми Малика, щоби намовити його до відповідного впливу на село в тій справі. Однак тут дістав інспектор влучну відповідь — і вчителька забирається зі села! Батьки Мужилович перемогли. До села вертається дотеперішня вчителька-українка. — Я.

— **Закриття читальні.** В Липиці Долішній пов. Рогатин перевела 31. серпня ц. р. місцева держ. поліція ревізію в домівці чит. „Просвіти" і забрала кілька книжок. Дня 2. вересня поліція закрила читальню і припинила її діяльність.

— **Староство в Яворові затримує „Українське Слово"!** Дня 17. червня ц. р. сконфіскувало городське староство у Львові „Українське Слово", часопис Яворівщини, з 15. VI. 1932. ч. 12. Окружний суд, виділ VI. карний у Львові 22. червня ц. р. ухилив конфіскату, про що й повідомив редакцію. Тому, що цілий наклад „Українського Слова" забрала державна поліція в Яворові і він є у старостві в Яворові, редакція звернулася письменно ще з початком липня ц. р. до староства в справі звороту накладу. Староство зажадало основи просьби, яку доручено, а тоді староство зажадало стемплевої оплати 10 зол. „У противнім разі подання не буде полагоджене". Редакція „Українського Голосу" виступить на судову дорогу за безправне передержування староством „Українського Слова. — Я.

— **За належність до ОУН.** Рівенський окружний суд в Кремянці засудив 23. ц. м. Івана Міщену, учителя з с. Рудки, кремянецького пов., за належність до „Орг. Укр. Нац." на два роки вязниці з позбавленням прав. Оборона зголосила апеляцію.

— **За належність до КПЗУ.** На терені кремянецького повіту поліція перевела арештування серед молоді, переважно жидівської, під замітом належности до КПЗУ. Арештовано поверх 100 осіб. Усіх арештованих зосередили в місточку Бережцях, держачи їх у пожарній ремізі. Слідчий судля Корусевич з Рівного перевів слідство і 20 арештованих перевів до Кремянця, а решту звільнив.

— **Ріжні вісти.** На дорозі між селом Павелче і Станиславовом полк. Стеф. Кулеша з Грубешова переїхав самоходом селянина Ілька Саса — У Львові поліція арештувала копичинецького купця Кальмана Вайнґляса. Він допустився обманств, а фірму змінив на назвище своєї жінки. — На залізничому шляху між Бруховичами та Завадовом кинулася під поїзд молода жінка невідомого назвища. Згинула на місці.

— **В кремянецькій вязниці** вже четвертий місяць перебуває 12 середньошкільників-українців, обвинувачених в належности до ОУН, а саме: І. Шубський, Ю. Козубський, М. Недавецький, П. Львович, Д. Закидальський, А. Козачок, К. Робітницький, С. Пшеничний, Г. Фурсик, Хлоупек, В. Кавецький і Вавринюк.

— **Нападають на фільварки.** На двір у Ліберполі пов. Волковиск напало 10 озброєних людей, домагаючись окупу 1000 долярів. Коли власник двора відмовив, бандити застрілили його і втікли. В повіті варшавському на двір в Міхановичах напало 4 замаскованих бандитів, що зрабували готівку і річи на суму 4000 зол. і втікли.

— **Польська дружина бойкотує Кусоцінського.** У Празі відбулися змагання між польською та чеською дружиною в бігу на 1500 метрів у часі 4 хв. 7.8 сек., за чашу мін. Бенеша. Кусоцінський відмовився стартувати, а виправдувався тим, що хоч фізично він здоровий, то нервово виснажений. Кажуть, що Кусоцінський тому відмовився стартувати, що в середу 28. вересня хоче у Відні поправити світовий рекорд Нурмія на 2 англ. милі. Товариші мають тепер великий жаль до Кусоцінського, польська дружина його бойкотує, змагуни не говорять із ним.

— **Ювилей ката.** Польський кат Мацеєвський опровів перед кількома днями ювилей з приводу сотної екзекуції. Після кожної екзекуції він списує свої враження, які задумує оголосити друком, коли перейде на емеритуру.

— **Треба рятувати.** До Румунії втік з Рад. України Максим Солончук. Тому, що румунська влада передає втікачів з Рад. України назад більшовицькій владі, Солончукові грозить висилка за радянський кордон. Тимчасом він має кревняків на Волині: батька Каленика Солончука, що мешкає в Острозі, а перед трьома роками втік до Польщі його брат Михайло Солончук. Оскільки ті кревняки постаралисяб про дозвіл Максимові Солончукові переїхати до них до Польщі, його можна би затримати. Про старання кревняків Максима Солончука просимо повідомити Громадсько-Допомоговий Комітет української еміграції, який вживає заходів, щоби румунська влада взагалі не завертала нових втікачів на Рад. Україну. Адреса комітету: **Comiteul Ucrainian, strada Delea Veche, 45, Bucuresti IV, Romania.**

— **Живцем похований.** Близько курацінйого дому Вільденштайн, у підніжі Доннерсбергу, франкентальчик Фриц Мак позволив себе похоронити по кількатижневих приготуваннях у спеціяльно сконструйованій кабіні. Мак задумує провести в глибині землі 21 днів, щоби ствердити, як довго можна утриматись при житті під землею, відживляючись дуже мало. Ця імпреза, роблена із можливою обережністю, є під лікарською контролею. Кабіна оббита цинковою бляхою, а дно вистелене капоковим матрацом і подушкою. Рура цинкова, проміру 5 цм. лучить Мака із зовнішнім світом і допроваджує воздух. Температуру регулює спеціяльний регулятор, а світло електричне освічує кабіну і дозволяє, незалежно від туби для розмови, порозумівatись зі сторожею. Чотири ріжнокольорові жарівки інформують про стан похованого. Мак списуватиме памятник про свої спостереження й духові переживання. Одинокою його поживою є 3—4 ложечки овомальтини, а також кекси і звичайна вода.

— **На Українському Університеті в Празі** (Чехословаччина, Прага, II, Штепанська ул. ч. 49) від 24. вересня до 8. жовтня ц. р. відбуваються вписи слухачів на обидва факультети (фільософічний і правничий) на зимовий семестр 1932/33. Для запису в число звичайних слухачів потрібно предложити матуральне свідоцтво з латинською мовою. З матурою без латинської мови можна записатись надзвичайним слухачем, а іспит з латини скласти додатково при університеті. Виклади розпічнуться з днем 10. жовтня ц. р.

— **Вистава Альфреда Абердама.** В широких колах львівського громадянства викликала велике зацікавлення вістка про виставу образів Альфреда Абердама, артиста маляря з Парижа. Вистава у міському пром.-артистичному музеї (вул. Гетманська 20) буде відкрита 29. ц. м. в 11. год. передпол. і триватиме до 12. жовтня. П. Абердам буде все приявний на виставі й даватиме подрібні пояснення.

— **Не марнувати складанок.** Неоглядні громадяни спричинюють мимохіть підвишку адміністраційних видатків Рідної Школи тим, що викидають надіслані їм почтові складинки Рідної Школи. З огляду на дуже важке фінансове становище Товариства та врешті з огляду на саму ціну складанок, прохаємо на будуче не марнувати ні одної, тільки відповідно виповнені пересилати найпізніше після 1. жовтня ц. р.

— **До відома передплатникам журналу „Життя і Знання“.** Цим повідомляємо, що V. річник журналу „Життя і Знання“ скінчиться з днем 31. грудня ц. р. Чергове число 13/61 вийде з початком жовтня ц. р. Просимо поновити передплату.

— **Ширші сходини** філії Союзу Українок у Львові відбудуться в четвер, 29. вересня ц. р. в год. 6.вечором в домівці Союзу Українок (Підвалля ч. 7 I. пов.). В програмі сходин реферат проф. Зайцева п. з.: „Олександра Псьолівна, поетка Шевченкової плеяди“. При вступі приймається добровільні датки на докінчення нагробника Івана Франка. Гостям раді, про численну участь просить Виділ.

— **З Марійського Т-ва Молоді.** Головна Управа Марійського Т-ва Молоді у Львові подає до відома, що з днем 15. вересня ц. р. головний провід цього Товариства обняв о. Іриней Назарко ЧСВВ. як голова, назначений Протоігуменатом Чина св. Василія В. — **о. Іриней Назарко ЧСВВ.**, голова; **Володимир Онуфрик**, секр.

— **Оперовий сезон у Львові** розпочинається в неділю, 2. жовтня ц. р. представленням опери Монюшка „Страшний двір“ при участи: Ліповської, Гупертової, Петера, Міхаловського, Плонського і Романовського. Нова режисерія Улуханова, дириґує дир. Ад. Должицький. Управа вводить в теперішньому сезоні т. зв. карти участи, що управнюють до 25 проц. знижок на всі представлення. Карти участи в ціні 1 зол. місячно продає Реклямова агенція, вул. Хоружчини 7.

Відозви й комунікати.

Поможіть українській студіюючій молоді!

Всі три східно-галицькі воєвідства й воєвідство волинське заборонили в цьому році перевести публичну збірку на Фонд Допомоги Українському Студентству. Після цього Виділ Т-ва Прихильників Освіти у Львові проголосив місяць вересень — **місяцем українського студента.**

Підвишка оплат у високих школах і загальна фінансова кріза поставили українське студенство в дуже тяжке положення. Український студент, позбавлений всяких допомог, якими користуються студенти інших націй, є

зданий на виключну допомогу свого громадянства. Українське громадянство не може допустити до того, щоби десятки молодих одиниць-студентів мусіли перервати або зовсім покинути студії.

Будучність нації залежить від її молоді. Тому: Вступайте масово в члени Т-ва Прих. Освіти! Пришліть бодай один сотик на „Фонд Допомоги Українському Студентству“, а допоможете цим способом десяткам наших студентів продовжати й кінчити студії!

Українські студенти! Використайте місяць вересень для себе! Пропаґуйте масове вступлення в члени Т-ва Прихильників Освіти і пропаґуйте жертвенність на „Фонд Допомоги Українському Студентству“!

У Львові, 22. вересня 1932 р.

За Виділ Т-ва:

Д-р Володимир Старосольський вр., в.о. голови.
Д-р Роман Зубик вр., секретар.

СПОРТ.

I. СОКІЛЬСЬКІ КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ

відбулися у Львові на пл. С.-Б. в днях 24. і 25. вересня. Участь взяло 50 побратимів і 23 сестри зі Львова і з краю.

Висліди соколів.

100 м. (12): 1) Гібалевич (Перемишль) 11.7, 2) Салдан (Стрий), 3) Макух (С.-Б.).

200 м. (10): 1) Гібалевич 25.8, 2) Макух, 3) Мороз (Сокіл III).

400 м. 17): 1) Опока (Перемишль) 59.7, 2) Козачок (С.-Б.).

1500 м. (9): 1) Савчак (Стрий) 4:40.8, 2) Деревацький (С.-Б.) 4:58.5, 3) Леськович (С. III).

3000 м. (7): 1) Савчак 10:27.7, 2) Деревацький 10:44. 3) Лучечко (С.-Б.).

Скок удовжінь (19): 1) Гібалевич 5.79 м., 2) Макух 5.73 м., 3) Салдан 5.56 м.

Скок увисочінь (14): 1) Бортник (Стрий) 151 цм., 2) Опока 146, 3) Козачок.

Скок жердкою (8): 1) Гібалевич 2.68 м., 2) Козачок, 3) Макух.

Мет диском (13): одноруч: 1) Семків (С.-Б.) 39.35 м. (зах.-укр. рекорд), 2) Березовський (Стрий), 3) Салдан.

Мет диском обіруч: 1) Семків 69.67.5 м., 2) Березовський, 3) Салдан.

Мет ратищем (15): 1) Салдан 39.72 м., 2) Ощудляк (Перемишль), 3) Савчак.

Стусан кулею (15): 1) Круль (С. IV) 11.73.5 м., 2) Семків 11.05, 3) Салдан.

Гінці 4×100 м.: 1) Сокіл-Перемишль 51, 2) Сокіл-Батько, 3) Сокіл III.

Сокілки.

60 м. (12): Пицівна (Стрий) 8.6, 2) Пугачівна (Борщовичі), 3) Семенівна (С.-Б.).

100 м. (6): Пицівна 14.4, 2) Пугачівна.

Оба осяги є новими українськими рекордами.

800 м. (5): 1) Пицівна 3:02.7, 2) Пугачівна, 3) Коцюбівна (С.-Б.).

Скок удовжінь (?): 1) Коцюбівна 4.05 м., 2) Пугачівна 9.00 м.

Скок увисочінь (8): 1) Грицівна (Перемишль) 112 цм., 2) Пугачівна, 3) Павлатівна (Перемишль).

Мет диском (8) одноруч: 1) Грицівна 23.89 м., 2) Палажій (С.-Б.), 3) Пицівна.

Мет диском обіруч: 1) Грицівна 40.24, 2) Пицівна, 3) Семенівна.

Мет ратищем (8) одноруч: 1) Палажій 17.19 м., 2) Пицівна, 3) Грицівна.

Мет ратищем обіруч: 1) Коцюбівна 34.04 м., 2) Палажій, 3) Пицівна.

Стусан кулею (9) одноруч: 1) Несторівна (С. VI.) 8.12 м., 2) Грицівна 8.11 м., 3) Палажій.

Стусан кулею обіруч: 1) Несторівна 15.08 м., 2) Грицівна, 3) Пицівна.

Не зважаючи на дощ, публики в суботу 200, в неділю 150.

К. Т. 24 — Л. К. С., У. С. С. К.

Зацікавлення нашого громадянства ситківкою росте. Це виявилося дуже наглядно на ситківкових змаганнях між К. Т. 24 і репрезентацією наших ситківкових клюбів Л. К. С. і У. С. С. К. В неділю заповнилися трибуни Л. К. С. рекордовим числом видців, що мали змогу обсервувати незвичайно емоціонуючий хід гри. По теперішніх змаганнях виявилося, що наші змагуни під техничним оглядом дорівнюють чужим грачам; лише брак змаганевої рутини не дозволяє їм вийти переможцями.

В неділю (2-го дня змагань) розіграно отсі стрічі:

Дмоховська — Шоцівна 6:4, 6:4. Дмоховська добуває другий пункт і гарною та завзятою грою запевнює собі рішучу перемогу.

Лянтнер, Майзель — Кульчицький, Рожанковський 6:2, 6:2. Пара К. Т. 24 мала велику перевагу над недиспонованою нашою парою. У цій грі виявилася велика рутина Лянтнера та зіграність з ним молодого Майзельса.

Доґілевскі — Кульчицький 6:3, 6:4. Не зважаючи на технічну перевагу, Кульчицький віддає пункт.

Вайдманівна, Лянтнер — Струмінська, Рожанковський Яр. 8:6; при стані 1:1 перервано гру до вівтірка.

По другому дні провадить К. Т. 24 у відношенні 4:2.

Продовження змагань відбудеться сьогодні, у вівторок, в год. 14.30 на токах Л. К. С. з такою програмою: 14.30 докінчення мікста; 15.00 Левенгерц — Дрогомирецький, 16.00 Альтшілер — Сасик і показова гра Лянтнер — Сасик.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

Чорноморці — Тризуб 1:1 (0:1). Рішаючі змагання за мистецтво У. С. С. покінчилися ремісовим вислідом, який кривдить Чорноморців, що у другій половині безнастанно пересиджували під воротами Тризуба. Від програної урятував Тризуба воротар Калецький (б. грач України) й оборона. При кінці змагань трапився жалюгідний інцидент: Краєвський ударив напасника Чорноморців з усіх сил в лице. Вибрики цього змагуна заслуговують на якнайрішучіше напятнування. Суддював п. Дириль.

Мета — У. Р. С. К. 4:1 (1:0). Гра обох дружин назагал рівнорядна, на доволі високому рівні, при чому напад Мети, краще стрілово диспонований, використав усі можливі ситуації. Суддював п. Врецьона.

ЧОРНОМОРЦІ СОКІЛ IV.

У вівторок 27. ц. м. відбудуться в год. 4. пополудні на грищі Гасмонеї товариські змагання між Чорноморцями і Соколом IV.

ПЕРШИЙ ВИСТУП УКРАЇНИ В ЛУЦЬКУ.

Перша дружина львівської України виїхала в ослабленому складі (без Петрова, Гоцького II., Скреготи і Підлісецького) до Луцька, де в суботу перемогла тамошню Гасмонею 2:1, а в неділю зремісувала з ПКС-ом 1:1. Більше про ці змагання подамо в черговому числі.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ЛІГИ.

ЛОДЗЬ. Л. К. С. — Погонь 3:0 (2:0).

КРАКІВ. Варта — Висла 3:0 (2:0).

ВАРШАВА. Гарбарня — Варшавянка 1:0 (1:0).

Седльце. Леґія — 22 п. п. 1:1 (1:1).

ЗА ВХІД ДО ЛІГИ.

КАТОВИЦІ. I. Ф. Ц. — Варта 5:2 (2:0).

ЛЮБЛИН. Польонія (Пер.) — Унія 1:1 (1:0).

БЕРЕСТЯ. 4. д. с. — 76 п. п. 4:2 (2:0).

БИДГОЩ. Л. Т. С. Г. — Польонія 2:2 (0:2).

У півфіналі стрінуться перемиська Польонія з краківським Подгужем і Леґія (Познань) з 1 п. п. (Вильно).

КОПАНИЙ МЯЧ У ЛЬВОВІ І НА ПРОВІНЦІЇ.

ЛЬВІВ. Степ — Огніско 1:0 (1:0). Змагання за мист. Ц-кляси.

КАЛУШ. Чайка — Гакоаг 2:1 (0:0). Товариські змагання. Ворота для Чайки добув Підлісецький, а для Гакоагу Геллер.

ДРОГОБИЧ. Т. У. Р. — Ропник 2:1 (1:1). Товариські змагання.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ.

ПРАГА. Польща — Чехословаччина 76½:75½.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 26. IX. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 2·80 зол., за літру молока 17—18 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 4·50—4·60 зол.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 27. IX. год. 7.30 веч. „Схоплення Сабінок" (премієра).

Середа, 28. IX. год. 7.30 веч. „Схоплення Сабінок".

Четвер, 29. IX. год. 7.30 веч. „Схоплення Сабінок".

Пятниця, 30. IX. год. 7.30 веч. „Схоплення Сабінок".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 27. IX. год. 7.30 веч. „Дивні любки" (закупл. вистава).

Середа, 28. IX. год. 7.30 веч. „Дивні любки".

Четвер, 29. IX. год. 7.30 веч. „Дивні любки".

Кіна.

АПОЛЬО: „Ловіцька княжна".

АТЛЯНТІК (давн. Лев) небаром відчинення.

КАСІНО: „Погромники просторів".

КОЛЬОСЕЙ: „Кохання Тереси Рот" (Ольга Чехова), ревія „Завтра буде ліпше".

КОПЕРНИК: „Пімста лилика" (Ів. Петрович, Анні Ондра).

МАРУСЕНЬКА: „Пімста лилика" (Ів. Петрович, Анні Ондра).

МІРАЖ: „Вільні душі".

ОАЗА: „Романс із поручником" (Льоренс Тібет).

ПАЛЯС: „Побідник" (Катря Ноль, Джан Мюрат).

ПАН: „Романс" (із Гретою Гарбо).

ПАСАЖ: „Зрадлива стріла" (Гут Гібсон), „Трубадурова пісня" (Хозе Мохіко).

ПРОМІНЬ: „Десятьох із Павяка".

СТИЛЕВЕ: „Сталева рука" (Том Мікс) та Пат і Патахон.

УТІХА: „У таємному проваллі" (Джек Голт), „Роскоші гостинности" (Бастер Кітон).

ХИМЕРА: „Х. 27" з Марленою Дітріх.

Закордонне радіо.

Вівторок, 27. вересня 1932.

Ляйпціг (259,3) 16.30 Концерт, **Братислава** (278,8) 14.30 Концерт, 19.00 Авдиція, 22.20 Музика, **Міляно** (331,4) 20.30 „Ідеале" оп. Тостія, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.15 Спів, Софія Старк, **Гамбург** (372,2) 20.00 Концерт, **Білгород** (430,4) 20.00 Оп. арії, Божена Адамович, **Рим** (441,2) 13.00 Музика, 17.00 Солісти, **Лянгенберг** (472,4) 20.00 „Валенштайн" др. Шілера, **Прага** (488,6) 19.00 Циг. музика, 19.50 Весела авдиція, **Харків** (937,5) 11.00 Концерт для дітей, 15.00, 18.15 Концерт, 16.35 Гумор. сатира, 19.00 Український концерт, 24.00 Комунікати, звукокіно.

Середа, 28. вересня 1932.

Братислава (278,8) 12.05 Концерт, 17.30 Пісоньки, гармонія, **Штрасбург** (345,2) 20.30 „Ісоліна" поема К. Менде, муз. Месажера, **Гамбург** (372,2) 16.30 Концерт, **Берлін** (419) 18.30 Веселі пісоньки, 19.00 „Масковий баль" оп. Вердія, **Стокгольм** (435,4) 20.00 Концерт, **Рим** (441,2) 20.45 „Мімі Пінсон" оп. Леонкавалля, **Лянгенберг** (472,4) 21.00 „З чого сміються народи", **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 16.20 Легкоатлетичні змагання Австрія—Польща, **Будапешт** (550,5) 21.00 Лістові твори, **Харків** (937,5) 12.15, 15.00 Концерт, 18.00 Трансм. з театру, 24.00 Комунікати, оп. арії.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 27. вересня 1932.

11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45, 15.10 Грамофон, 12.40 Метеорольогічний комунікат, 15.00 Господарський комунікат, 15.30 Летунська хвилинка, 15.35 Комунікат уряду фіз. виховання, 15.40 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 Спортовий відчит, 17.00 Концерт, 18.00 Відчит, 18.20, 22.00, 22.50 Танкова музика, 19.10 Всячина, 19.35, 21.50 Прес. лад. денник, 19.45 „Петро Скарга" (в 320-ті роковини смерти), 20.00, 21.05 Концерт (оркестра, Евг. Мосаковський, барітон), 20.50 „Народини 11-ої музи", 21.55 Комунікати, 22.40 Спортові вістки.

Середа, 28. вересня 1932.

11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45, 15.10 Грамофон, 12.40 Метеорольогічний комунікат, 15.00 Господарський комунікат, 15.25 Скавтівський куток, 15.30 Комунікат льв. відділу Морської Ліги, 15.40 „Як це було в скавт. таборі", оп. для старших дітей, 15.53 Скринька для дітей, 16.05 Грамофон, Сільва рерум, 17.00 Кальманові твори (оркестра), 18.00 „Ст. Баторій" відч., 18.20 Танкова музика, 19.10 Всячина, 19.35 Прес. рад. денник, 19.45 „На службі милосердя", 20.00 „Русалка" опера Двожака, трансм. з Праги; легка музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Заходом Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок відбудеться в середу 28. вересня ц. р. в 6-ій годині веч. в салі „Української Бесіди" (вул. Рутовського 22) відчит професора Павла Зайцева на тему: Олександра Псьолівна, поетка Шевченкової плеяди. Вступ за добровільними датками на „Рідну Школу". До численної участи наклякає Старшина. 545 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВИНАЙМУ покій, нижу і кухню при вул. Вишневецьких 10 за 105 зол. місячно. Оглянути можна між 4—5 попол. 504 3-3

ОЛЕКСАНДЕР СІНГАЛЕВИЧ, б. суддя окр. суду, полагоджує всякі справи в міністерствах і урядах міста Варшави, як також веде справи розводові у православній консисторії у Варшаві. Адреса: Варшава, вул. Вільча ч. 66. м. 20.

СОНЯШНА фронтова умебльована кімната з окремим входом до винайму. Супінського 8, правий партер. 536 2—2

ДОХІДНА постійна праця для інтелігентних енергійних та молодих (пані і панове) заступників поважного підприємства на кожну дільницю міста Львова, а також на провінцію. Може бути як побічне заняття. Зголошення до Адм. „Діла" під „Постійна праця". 2—3

ПРОДАМ пів камениці за 45.000 зол. Дохід нетто 5.600 річно. Вклад 30.000 зол., мешкання вільне. Без посередника. Л-са на 19—15. 539 2—3

ТОРБИ ШКІЛЬНІ, течки, портфелі, гаманці поручає, направляє найдешевше Заведення Римарсько-Галантерійне Н. Барера, Сикстуська 2. 370 х

УМЕБЛЬОВАНУ КІМНАТУ винайму вул. Куркова 14 партер, двері 1. 548 1—3

ДЕШЕВО винайму кімнату умебльовану для двох студентів або бездітного подружа. Павлінів 12 Б, дв. 10. 541 1—1

УМЕБЛЬОВАНА кімната, фронтова, тепла, постійному льокаторові. Виспянського 31, партер. 540 1-3

ПРИЙМУ на станцію учениці або учеників від 1. жовтня. Евгенія Макарушкова, вул. Пелчинська 2, II. п. 543 1—3

„НАФТУСЮ" — ТРУСКАВЕЦЬКУ, бальнеольогічний унікат, висилає Управа Живця в Трускавці у пляшках 0.7 літ. по 12, 25 і 50 пляшок. „Нафтусю" дістати можна також у всіх аптиках у Польщі. 542 1—5

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.